

## Utbildningsinspektion i S:t Olofs skola, grundskola 7–9

### Innehåll

|                                                      |    |
|------------------------------------------------------|----|
| Inledning .....                                      | 1  |
| Underlag .....                                       | 1  |
| Beskrivning av skolan/rektorsområdet.....            | 2  |
| Sammanfattande bedömning.....                        | 2  |
| Bedömning av utbildningsresultaten.....              | 3  |
| Bedömning av verksamheten .....                      | 4  |
| Bedömning av förutsättningarna för utbildningen..... | 11 |

### Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt S:t Olofs skola den 28 och 29 mars 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida ([www.skolverket.se/Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

### Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och S:t Olofs skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I S:t Olofs skola intervjuades rektorn, lärare, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

## Beskrivning av skolan

| S:t Olofs skola | Antal elever |
|-----------------|--------------|
| Grundskola      | 304          |

S:t Olofs skola ligger centralt i Sigtuna stad. Skolan byggdes 1968 och inga större renoveringar har genomförts. De flesta elever bor i skolans närhet, men ett trettiotal elever åker skolskjuts.

Utbildningen vid skolan omfattar grundskola årskurs 7-9 samt en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp. Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i tre arbetslag. Integrerad i skolan finns också Hällsboskolan för elever som har grav språkstörning. Eleverna kommer från hela landet för specialpedagogiskt stöd under viss tid. Specialpedagogiska Institutet ansvarar för Hällsboskolan, men elever och lärare utgör ett fjärde arbetslag i S:t Olofs skola. Hällsboskolan ingår dock inte i denna inspektion.

## Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid S:t Olofs skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att utbildningen vid S:t Olofs skola i flera avseenden är av god kvalitet. Skolan uppvisar goda kunskapsresultat och skolans arbete för att förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling har fått till följd att eleverna trivs och är trygga på skolan. Undervisningens innehåll och arbetssätt har förutsättningar att främja en kunskapsutveckling i linje med läroplanens och kursplanernas mål. Vidare bedöms ledningen av skolorna fungera väl och skolornas personella resurser bedöms som goda.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas kännedom om de nationella målen för respektive ämne bör öka.
- Skolan bör verka för att öka elevernas kännedom om och förståelse för de demokratiska processerna och principerna liksom elevernas inflytande över utbildningens utformning och innehåll.
- Ytterligare ansträngningar bör göras för att säkra att elever inte utsätts för kränkningar. Skolans förebyggande arbete mot kränkande behandling bör analyseras och ytterligare utvecklas.
- Skolan bör förbättra arbetssättet och arbetsformerna i undervisningen så att dessa, oavsett ämne och undervisande lärare, främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplanen och i de nationella kursplanerna hos samtliga elever.
- Arbetet med att upprätta åtgärdsprogram bör förbättras så att stödinsatserna tydligt utgår från en analys av elevens förutsättningar för lärande, av undervisningen och av den omgivande miljön.

- Skolan skall använda de nationella styrdokumenten för betygssättning av elevers kunskapsutveckling.
- Skolan bör analysera anledningen till de många rättelser i betygskatalogen avseende årskurs 9 år 2005 och se över tillämpningen av sina rutiner för betygssättning.
- Skolan bör tydliggöra och förankra de nationella utbildningsmålen och i förekommande fall betygskriterierna för eleverna och utveckla sitt nuvarande arbetssätt med uppföljning och utvärdering så att eleven tydligt involveras i utvärderingen av det egna lärandet.
- Utvecklingssamtalen bör förbättras så att de utgår från de nationella styrdokument.
- Rektorn bör ta ett större ansvar för att följa upp och utvärdera arbetet och låta resultaten ligga till grund för beslut om åtgärder för utveckling i riktning mot de nationella målen för utbildningen.
- Skolan bör inför läsåret 2006/07 tydliggöra teknikämnet och dess relation till andra områden.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brist skall åtgärdas.

- Skolan skall använda de nationella styrdokumentet för betygssättning av elevers kunskapsutveckling (7 kap. 3-8 §§ grundskoleförordningen).

### Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

#### Kunskaper

Enligt skolans egen sammanställning av resultaten från de nationella proven för årskurs 9 år 2005 uppnådde 99 procent av eleverna målen i svenska, 98,2 procent av eleverna uppnådde målen i engelska och 95,5 procent av eleverna uppnådde målen i matematik. Målen i samtliga tre ämnen uppnåddes av 76 procent av eleverna.

Av de elever som lämnade årskurs 9 vårterminen 2005 uppnådde 95,6 procent målen i ämnen som krävs för grundläggande behörighet till gymnasieskolans nationella program.

Skolans meritvärde för år 2004 och år 2005 kan nedan jämföras med kommunen och riket.

|             | S:t Olofs skola | Sigtuna kommun | Riket |
|-------------|-----------------|----------------|-------|
| <b>2004</b> | 215,1           | 201,5          | 206,9 |
| <b>2005</b> | 207,5           | 207,4          | 206,3 |

Överlag uppvisar pojkarna en något högre måluppfyllelse än flickorna, men detta har inte varit föremål för någon särskild analys på skolan och därmed har heller inga särskilda åtgärder vidtagits.

Inspektörerna bedömer mot bakgrund av ovanstående uppgifter att S:t Olofs skolas måluppfyllelse avseende elevernas kunskapsutveckling är god.

Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) föreskriver vikten av att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer som en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det innebär att skolan måste delge eleverna målen för utbildningen. Eleverna i S:t Olofs skola är i olika grad införstådda med dessa och de elever inspektörerna samtalade med uppgav att det varierar mellan lärare hur pass mycket man delger och diskuterar utbildningens mål med eleverna. Inspektörerna bedömer därför att elevernas kännedom om de nationella målen för respektive ämne bör öka.

### **Normer och värden**

I läroplanen betonas vikten av elevernas ansvar och inflytande i skolan. Författningarna lyfter fram att skolan skall sträva efter att eleverna har kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former. S:t Olofs skola har elevråd och väl fungerande klassråd. Elevrådet deltar ett par gånger per läsår i skolans ledningsgrupp. Elevrådsrepresentanterna var dock inte helt införstådda med sin roll i skolans ledningsgrupp. De kunde dock ge exempel på områden där elevrådet kunnat påverka miljön på skolgården och i skolgemensamma utrymmen. Skolans övriga elever var likväl inte helt och fullt införstådda med vad elevrådet åstadkommit och heller inte sin egen roll i skolans demokratiska process. Inspektörerna bedömer mot bakgrund av detta att eleverna visserligen har förmåga att arbeta i demokratiska arbetsformer, men elevernas kännedom om och förståelse för de demokratiska processerna och principerna bör öka.

Elevernas rätt till inflytande och ansvar gäller både undervisningens utformning och innehåll samt förhållandena i skolan och arbetsmiljön i vid mening. Om elevråden åstadkommit resultat i fråga om skolmiljön i sin helhet så ansåg inte elevrådsrepresentanterna att de särskilt kan påverka innehåll och arbetssätt i sin utbildning inom ramen för elevrådets arbete. Övriga elever uppgav att det varierar lärare emellan om möjlighet ges till inflytande över utbildningens utformning. Inspektörerna bedömer att elevernas inflytande över utbildningens utformning och innehåll bör öka.

Vid inspektionstillfället uppfattade inspektörerna skolan som lugn och inspektörerna såg ingen skadegörelse och klotter. De elever inspektörerna samtalade med uppgav att de är trygga och att de trivs i skolan. Trots detta framkom att elever upplever sig kränkta varför inspektörerna bedömer att ytterligare ansträngningar bör göras för att säkra att elever inte utsätts för kränkningar.

### **Sammanfattning**

Inspektörerna bedömer att måluppfyllelsen avseende kunskaper, normer och värden är god. Likafullt bör elevernas kännedom om målen för respektive ämne öka. Elevernas kännedom om och förståelse för de demokratiska processerna och principerna bör öka liksom elevernas inflytande över utbildningens utformning och innehåll. Dessutom bör ytterligare ansträngningar göras för att säkra att elever inte utsätts för kränkningar.

## **Bedömning av verksamheten**

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervis-

ningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

### **Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet**

I föregående avsnitt beskrivs att eleverna visserligen ges möjlighet till inflytande via elevråd och klassråd, men att alla elever inte är införstådda med sin egen roll i förhållande till dessa fora. Att alla elever vet att elevrådsrepresentanterna representerar sina kamrater och att de görs medvetna om att också de direkt eller indirekt är ansvariga för de beslut som rör liv och vardag i skolan är enligt inspektörernas mening en av förutsättningarna för att kunna utveckla förståelse för demokratins principer. I samma avsnitt beskrivs dessutom att alla elever inte känner till målen för sin utbildning. Också kännedom om dessa är enligt inspektörernas mening en förutsättning för delaktighet, inflytande och ansvar. En annan förutsättning är att de arbetsformer som skolan redovisar i arbetsplanen omsätts i praktiken och därtill förstås av eleverna (se nästa avsnitt). I enlighet med detta bedömer inspektörerna att skolan bör verka för att öka elevernas förståelse för de demokratiska processerna och principerna och dessutom utveckla sitt arbetssätt för att ge eleverna större inflytande och ansvar över undervisningens utformning och innehåll.

I läroplanen fastställs att det etiska perspektivet är av betydelse för många av de frågor som tas upp i skolan. Perspektivet skall präglade skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden. Läroplanen fastslår också att ett nationellt perspektiv är viktigt för att bland annat förbereda för ett samhälle med täta kontakter över kultur- och nationsgränser och för att utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet. Samtliga elever som inspektörerna samtalade med uppgav att skolan ger utrymme för livsfrågor och etiska frågor. I skolans kvalitetsredovisning för år 2004 uppges också att skolan arbetat och fortsatt skall arbeta med ”jämförbarhet utifrån ett mångkulturellt perspektiv” och i samma kvalitetsredovisning konstateras att skolan inte har några större grupper med annan etnisk bakgrund än den svenska. Skolan har kontakt med elever från Zambia och en del elever och lärare är engagerade i ett Comeniusprojekt med kulturellt utbyte. Comeniusprojektet avslutas detta läsår varför inspektörerna vill betona vikten av att skolan fortsätter sina intentioner att arbeta med det mångkulturella perspektivet.

I föregående avsnitt konstaterar inspektörerna att eleverna är trygga och trivs i skolan. Skolans normer och regler är väl kända av både elever och föräldrar och i samband med att elever påbörjar sin utbildning i skolan får både elev och förälder underteckna en överenskommelse som visar att de tagit del av skolans värdegrund. Skolan har också ett handlingsprogram mot kränkande behandling som är väl känt av elever och föräldrar och såväl det förebyggande arbetet som rutinerna för att åtgärda och följa upp fall av kränkande behandling fungerar enligt inspektörernas bedömning bra. Likafullt vill inspektörerna påpeka vikten av att också ha uttalade rutiner för att såväl förebygga som åtgärda kränkande behandling mellan vuxen och elev, något som inte ingår i skolans handlingsplan mot kränkande behandling. Beträffande de redovisade bristerna i skolans skriftliga plan mot kränkande behandling behandlas de inte vidare i denna rapport eftersom skolan från den 1 april 2006 istället skall ha en likabehandlingsplan (se lag om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn

och elever). Inspektörerna bedömer att skolan har ett fungerande värdegrundsarbete men mot bakgrund av att elever upplever att de utsätts för kränkande behandling bör skolans förebyggande arbete mot kränkande behandling analyseras och ytterligare utvecklas.

Inspektörerna har också inspekterat skolans former för samverkan med föräldrar. Olika samverkansformer finns och föräldrarna är i stort sett nöjda med denna samverkan. Föräldrarepresentanterna som inspektörerna samtalade med uttalade trots detta att informationen avseende exempelvis samrådets arbete kan vara bättre och att de inte är helt införstådda med samrådets funktion. I skolans kvalitetsredovisning för år 2004 redovisas att samrådet engagerar få föräldrar och att man därför kontinuerligt diskuterar formerna för samverkan mellan hem och skola. Inspektörerna bedömer därmed att det finns former för samverkan, men att skolan fortsatt kan utvärdera dessa former och skapa förutsättningar för ökat engagemang från föräldrarna.

### **Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen**

S:t Olofs skola är organiserad i fyra arbetslag. Två arbetslag omfattar årskurserna 7-9, ett tredje arbetslag består av den s.k. ”Studion” som bedriver undervisning för elever i behov av särskilt stöd samt den kommunövergripande särskilda undervisningsgruppen. Det fjärde arbetslaget består av Hällboskolan som sorterar under Specialpedagogiska Institutet. Varje klass har en klasslärare som har ansvar för elevens utveckling och som ansvarar för kontakt med elevens hem.

För genomförandet av de fastställda målen för utbildningen skall det enligt författningarna finnas en arbetsplan. Arbetsplanen för S:t Olof skola beskriver hur skolplanens målområden praktiskt skall omsättas. Skolan har tagit fram lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna, men dessa skall inför kommande läsår revideras för att få en tydligare struktur.

Den övergripande principen för all undervisning på S:t Olofs skola är att så långt det är möjligt arbeta så att eleverna utvecklar sin språkliga förmåga och medvetenhet. Detta anges i en särskilt utarbetad arbetsplan benämnd ”Språket som verktyg” i vilken skolan också poängterar att kunskaper och språk hör samman och att endast den som har förmågan att uttrycka tankar, känslor och åsikter samt förmår lyssna på och respektera andra kan fungera i ett demokratiskt samhälle. Arbetsplanen, som gäller alla ämnen, tydliggör och förklarar bland annat loggbokens funktion samt principer för elevers kunskapsredovisning. Inspektörerna kunde vid lektionsbesök konstatera att det i varje klassrum finns s.k. ”Talar- och lyssnaregler”. I samtal med såväl elever som lärare visade det sig att skolans intentioner med ”Språket som verktyg” inte satt sin prägel på all undervisning och i skolans kvalitetsredovisning för år 2005 uttrycks behov av att ytterligare förankra denna arbetsplan hos lärarna.

Läroplanens och kursplanernas mål samt de enskilda elevernas behov och förutsättningar skall ligga till grund för hur skolan utformar undervisningen. S:t Olof skola använder dessa utbildningsmål för planering av undervisningen. I den lokala arbetsplanen uppges att skolan strävar efter att stimulera varje elev till en livslång lust att lära genom att bland annat pröva och utveckla olika arbetssätt och redovisningsmetoder, projektarbeten, ”Eget arbete” och genom att planera, genomföra och reflektera över sitt eget arbete i en loggbok. Samtalen med såväl lärare som elever visade att dessa olika arbetsformer tillämpas i olika omfattning och på olika sätt, och att de i praktiken inte fungerar som väntat. Viss del av undervisningen, och då främst projektarbeten, bedrivs ämnesöver-

gripande och i åldersblandade grupper. Projektarbetet består av ett antal valbara moment som planerats av lärarna och anses av både lärare och elever fungera väl. Att arbetssättet som helhet inte fungerar beror enligt rektorn, lärarna och eleverna bland annat på att lärare inte alltid finns tillgängliga vid "Eget arbete" som är ämnat att utgöra ett moment då elever får både bredda och fördjupa sina kunskaper inom vissa ämnen. Detta har istället medfört att eleverna mestadels arbetar på egen hand med de moment man inte hunnit genomföra under lärarledda lektioner för att "hinna ifatt". Inspektörerna har tagit del av flera loggböcker och kan konstatera att dessa används på olika sätt av såväl elever som lärare. Om de används så gäller genomgående att eleverna planerar vad de skall göra och mestadels utvärderar "hur det gått". Däremot följer enligt eleverna inte lärarna alltid upp deras loggböcker vilket i sin tur har medfört att eleverna inte ser nyttan av dessa och inte heller kopplingen till det egna lärandet. För att komma till rätta med dessa brister pågår ett förbättringsarbete och skolans rektor och lärare är väl införstådda med nödvändigheten av ett sådant.

Inspektörerna vill i detta sammanhang fästa skolans uppmärksamhet på att grundskoleförordningen fastställer att undervisningstid avser arbete som planeras av lärare och elever tillsammans och som eleverna genomför under lärares ledning. Det ställer krav på att "Eget arbete" genomförs under lärares ledning och detta i synnerhet då detta arbetsmoment ingår i den garanterade undervisningstiden. Inspektörerna vill också framhäva att läroplanens och de nationella kursplanernas strävansmål anger inriktningen på skolans arbete och därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. I mål att sträva mot används begrepp som utveckla, fördjupa, tillägna sig, bli förtrogen med för att tydliggöra att detta är utvecklingsmål som inte har någon gräns. Enligt inspektörernas mening har skolan med fortsatt förbättring av ovan nämnda arbetssätt och arbetsformer, och inte minst genom att synliggöra vilka kunskapskvaliteter arbetsformerna främjar, alla förutsättningar att bidra till att eleverna utvecklar sådana kunskapskvaliteter.

Sammantaget bedömer inspektörerna därför att skolans mål och planering ligger i linje med nationella mål och riktlinjer, men i likhet med skolan bedömer inspektörerna att skolan bör förbättra arbetssättet och arbetsformerna så att dessa, oavsett ämne och undervisande lärare, främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplanen och i de nationella kursplanerna.

### **Individanpassning, individuell studieplanering och stöd**

Skolan har tydliga rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd, bland annat används de kommungemensamma kravnivåerna. En specialpedagog och en lärare är anställda med uppdrag att på olika sätt tillgodose elevers behov av särskilt stöd genom undervisning i den s.k "Studion" men också genom stöd i elevens klass. Samtliga elever som undervisas i "Studion" har för övrigt en klasstillhörighet.

Åtgärdsprogram upprättas i aktuella fall, men inspektionen har visat att upprättandet av dessa inte föregås av någon analys av undervisningen och den omgivande miljön. Målen i åtgärdsprogrammen är inriktade på vad eleven och föräldrarna skall åstadkomma och är heller inte relaterade till nationella utbildningsmål. Åtgärdsprogrammen innehåller dock en plan för uppföljning och det framgår att elever, föräldrar och lärare varit delaktiga i framtagandet av programmet.

Inspektionen har också visat att exempelvis "Eget arbete" innebär att eleverna mestadels arbetar på egen hand, utan lärare närvaro och ledning, för att "hinna ifatt" uppgifter de inte hunnit genomföra under lärarledda lektioner och detta trots att intentionerna är att en lärare skall finnas tillgänglig vid varje sådant arbetspass. Enligt skolans lärare medför det att de inte alltid kan försäkra sig om att alla elever får det stöd de behöver och flera elever uppsöker därför "Studion" för att få det stöd de behöver under detta arbetspass.

Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan har rutiner för att upptäcka elevers behov av särskilt stöd och att det stöd som ges i "Studion" är av god kvalitet. Däremot bör arbetet med att upprätta åtgärdsprogram förbättras så att stödinsatserna tydligt utgår från en analys av elevens förutsättningar för lärande, av undervisningen och av den omgivande miljön. Detta inte minst med tanke på att stödinsatserna skall följas upp och utvärderas som en förutsättning för elevens utveckling i riktning mot nationella utbildningsmål.

### **Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning**

Som framgår i första avsnittet känner eleverna på skolan i liten utsträckning till målen för sin utbildning. Huruvida eleverna i undervisningssituationer får kontinuerlig återkoppling på sin kunskapsutveckling är beroende av undervisande lärare.

Inför utvecklingssamtalet får eleverna förbereda sig genom att uppskatta sin egen kunskapsutveckling i förhållande till de kommungemensamma kravnivåerna. Utvecklingssamtalet utgår därefter från kravnivåerna tillika med en mer allmän utvärdering av trivsel etc. Enligt elever och föräldrar har skolan väl fungerande rutiner för utvecklingssamtalet. De föräldrar som inspektörerna samtalande med uttryckte dock viss osäkerhet om vad som egentligen bedöms och värderas av lärarna eftersom detta kan variera lärare emellan. De uppgav också att det kan vara olika lärare emellan hur bedömningskriterierna görs begripliga för eleverna.

Eleverna uppgav trots detta att de är insatta i på vilka grunder bedömning och betygssättning görs och en vanlig uppfattning bland eleverna var att man bedöms utifrån prov, svårighetsgrad på lärobok och vad man hinner genomföra i de olika läroböckerna. De ansåg också att det vid osäkerhet kring betygssättning alltid är möjligt att få detta förtydligat av betygssättande lärare.

I samtalet med lärarna framgick att dessa i de flesta fall diskuterar prov och bedömning av elevers kunskapsutveckling inom exempelvis de samhällsorienterande respektive naturorienterande ämnena. Lärarna var inte helt eniga om hur de kommungemensamma kravnivåernas skall användas vid bedömning och betygssättning i årskurs 9. Vid lektionsbesök och i samtal med såväl elever som lärare stod det dock klart för inspektörerna att de kommungemensamma kravnivåerna har en betydande funktion för betygssättningen i vissa ämnen. I kvalitetsredovisningen för år 2005 redovisas måluppfyllelsen vårterminen 2005 för årskurs 9. Vare sig rektorn eller lärarna kunde redogöra för om detta resultat skall relateras till de nationella utbildningsmålen eller till de kommungemensamma kravnivåerna. Enligt lärarna är bedömning och betygssättning ett område som behöver diskuteras.

Inspektörerna kan med detta konstatera att det bland lärarna råder delade meningar om hur väl bedömning och betygssättning fungerar och vad som utgör underlag för det. Sammantaget bedömer inspektörerna därför att skolan skall

använda de nationella styrdokumenterna för betygssättning av elevers kunskapsutveckling. Av vikt är att uppmärksamma de kunskapskvaliteter som beskrivs i läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot. Skolan bör tydliggöra och förankra de nationella utbildningsmålen och i förekommande fall betygskriterierna för eleverna. Eftersom skolan enligt läroplanen skall sträva efter att varje elev utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna bedömer inspektörerna att skolan bör utveckla sitt nuvarande arbetssätt med uppföljning och utvärdering så att eleven tydligt involveras i utvärderingen av det egna lärandet. Det innebär att lärarna bör stödja och hjälpa eleverna i detta arbete, så att innehållet blir begripligt. Inspektörerna bedömer också att utvecklingssamtalen bör förbättras så att de utgår från de nationella styrdokumenterna. Övrig bedömning av kravnivåerna görs i kommunrapporten.

I grundskoleförordningen fastställs att en elevs betyg skall antecknas i en betygs katalog och att det av anteckningarna skall framgå om betyget har satts innan eller efter det att ett ämne eller ett ämnesblock har avslutats. Enligt förvaltningslagen får en myndighet rätta ett beslut som myndigheten fattat och som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av myndighetens eller någon annans skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende. Däremot kan bestämmelsen inte tillämpas vid "bedömningsfel", dvs. sådana fel som beror på t.ex. bristfällig utredning, felaktig bedömning av fakta eller liknande. Inspektörerna har vid inspektionsbesöket tagit del av S:t Olofs skolas betygs katalog och har därvid registrerat ett stort antal rättelser vad gäller årskurs 9 vårterminen 2005. Rektorn och lärarna hade inte särskilt reflekterat över detta och kände heller inte till orsaken här till, men uppgav att det bland annat kan bero på att elever kompletterar bedömningsgrundande uppgifter och prov efter det att betyget antecknats i betygs katalogen. Inspektörerna bedömer att skolan särskilt bör analysera anledningen till de många rättelser i betygs katalogen avseende årskurs 9 år 2005. Visserligen har skolan rutiner för betygssättning, men inspektörerna bedömer att skolan, särskilt ur rättssäkerhetssynpunkt för eleven, bör se över hur dessa rutiner tillämpas.

Det kom också till inspektörernas kännedom att slutbetyg i ämnet bild satts i årskurs 8 och detta trots att eleverna utlovats undervisning i årskurs 9 i detta ämne. Samtliga elever fick betyget godkänt och de elever som önskar höja detta erbjuds undervisning inom projektarbetets ram i årskurs 9. Eleverna upplever sig vilseledda och lösningen innebär att de är tvungna att välja bort projektalternativ som innebär fördjupning och breddning inom andra ämnen. Rektorn uppgav att detta är en engångsföreteelse. Inspektörerna vill detta till trots betona vikten av att för eleverna precisera när ett ämne skall avslutas och vilka nationellt fastställda mål och betygskriterier som gäller.

### **Kvalitetsarbete och förbättringsarbete**

I förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet i dess lydelse före den 15 augusti 2005 föreskrevs att en skriftlig kvalitetsredovisning årligen skall upprättas som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten och att denna skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidtaga om målen inte har uppnåtts.

S:t Olof skola har en kvalitetsredovisning för år 2004 som följer de fyra målområden som fastställts i kommunens skolplan. Kvalitetsredovisningen har emel-

lertid, enligt inspektörernas uppfattning, mer karaktären av en verksamhetsbeskrivning. Resultat och måluppfyllelse redovisas kortfattat utan en redovisning av måluppfyllelsen av de nationella målen för utbildningen. Rektorn var inte tillfreds med denna kvalitetsredovisning och i den för år 2005 upprättade kvalitetsredovisningen kan inspektörerna se en markant förändring så att både mål, resultat och fortsatt utveckling redovisas för de områden som fastställs i kommunens skolplan. Likväl var vare sig rektorn eller lärarna säkra på om den redovisade statistiken som skall belysa skolans måluppfyllelse återger aktuella betyg eller är ett resultat av uppföljningen i enlighet med de kommungemensamma kravnivåerna.

Både rektorn och lärarna var dock eniga om att arbetet med att upprätta den senaste kvalitetsredovisningen bidragit till att man har en gemensam idé om fortsatt verksamhetsutveckling och att kvalitetsredovisningen kan utgöra ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom dessa områden har förbättrats men att skolan kan tydliggöra bedömningen och redovisningen av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts.

### **Ledning och kommunikation**

Av inspektionen framgår att ansvarsfördelningen inom skolläningen är tydlig. För varje arbetslag finns en verksamhetsledare som tillsammans med rektorn ingår i en ledningsgrupp. I ledningsgruppen ingår dessutom biträdande rektorn för Hällboskolan. Inspektionen har visat att rektorn är väl förtrogen med den dagliga verksamheten. Verksamhetsledarnas ansvar är väl dokumenterat, men däremot är inspektörerna tveksamma till i vilken utsträckning rektorn tar ett övergripande ansvar för den pedagogiska utvecklingen. I samtalet med lärarna uttrycktes att de själva tillsammans med verksamhetsledarna ansvarar för denna utveckling. Detta bekräftades av rektorn, som efterlyser bättre förutsättningar att bedriva sådan utveckling. Enligt henne råder viss oklarhet om ansvarsfördelningen mellan kommunens utvecklingspedagoger och rektorn och därmed om vem som skall identifiera behov av samt initiera pedagogisk utveckling. Det sistnämnda bedöms i den kommunövergripande rapporten. Inspektörerna bedömer sammantaget att skolans ledning som helhet fungerar bra, men mot bakgrund av de förbättringsbehov som påtalas i denna rapport bör rektorn ta ett större ansvar för att följa upp och utvärdera arbetet och låta resultaten ligga till grund för beslut om åtgärder för utveckling i riktning mot de nationella målen för utbildningen.

Vidare har rektors ansvar för den administrativa utvecklingen bedömts. Inspektörerna har bedömt att detta område är av god kvalitet utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

### **Sammanfattning**

Inspektörerna bedömer att såväl värdegrundsarbetet som den pedagogiska verksamheten huvudsakligen är av god kvalitet.

Skolan bör dock verka för att öka elevernas förståelse för de demokratiska processerna och principerna och för att ge eleverna större inflytande och ansvar över undervisningens utformning och innehåll.

Skolan bör också förbättra arbetssättet och arbetsformerna så att de oavsett ämne och undervisande lärare främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplanen och de nationella kursplanerna.

Arbetet med att upprätta åtgärdsprogram bör förbättras så att stödinsatserna tydligt utgår från en analys av elevens förutsättningar för lärande, av undervisningen och av den omgivande miljön.

Skolan måste använda de nationella styrdokumenterna för betygssättning av elevers kunskapsutveckling. Likaså bör skolan särskilt analysera anledningen till de många rättelser i betygskatalogen avseende årskurs 9 år 2005 och se över tillämpningen av sina rutiner för betygssättning. Dessutom bör skolan tydliggöra och förankra de nationella utbildningsmålen och i förekommande fall betygskriterierna för eleverna och utveckla sitt nuvarande arbetssätt med uppföljning och utvärdering så att eleven tydligt involveras i utvärderingen av det egna lärandet. Utvecklingssamtalen bör förbättras så att de utgår från de nationella styrdokumenterna.

Rektorn bör ta ett större ansvar för att följa upp och utvärdera arbetet och låta resultaten ligga till grund för beslut om åtgärder för utveckling i riktning mot de nationella målen för utbildningen.

### Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

#### Tillgång till utbildning och information om utbildning

Från att ha varit ett naturorienterande ämne blev teknik i och med 1994 års kursplan ett självständigt ämne med egen kursplan och den tidigare tydligt markerade kopplingen till det naturvetenskapliga området löstes upp. Så är inte fallet vid S:t Olofs skola där ämnet idag fortfarande utgör en del i de naturorienterande ämnena. Eleverna är osäkra på vad teknikämnet representerar och vilken roll det spelar i undervisningen. Denna otydlighet bekräftades i samtalet med rektorn och lärarna och man har för avsikt att inför nästkommande läsår tydliggöra teknikämnet och dess relation till andra områden. Inspektörerna bedömer också att detta bör göras snarast.

Inspektörerna har granskat övrig tillgång till utbildning såsom modersmålsundervisning, svenska som andraspråk, språkval och elevens val. Vidare har informationen till elever och vårdnadshavare samt eventuella kostnader i verksamheten bedömts. Inspektörerna har bedömt att tillgången till utbildning och informationen är god, utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

#### Personal

Inspektörerna har granskat tillgången till lärare med pedagogisk högskoleutbildning samt om de undervisande lärarna har ämnesutbildning för det ämne/de ämnen de undervisar i. Även skolledningens utbildning, sakkunskap och erfarenhet samt om skolan har tillgång till lärare med speciell kompetens som exempelvis speciallärare har bedömts. Vidare har personalens och skolledningens tillgång till kompetensutveckling granskats. Inspektörerna har bedömt att tillgången inom dessa områden är god, utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

### **Materiella resurser**

Inspektörerna har granskat resurser såsom böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel samt läromedel, datorutrustningen och lokalerna. Skolan uppger i sin kvalitetsredovisning för år 2004 att bristande resurser medför att inköp av läromedel och förbrukningsmaterial inte kunnat göras i önskad utsträckning. Likaså uppges i samma kvalitetsredovisning att ”befintliga lokaler är i stort behov av upprustning och anpassning till Lpo 94”. Inspektörerna har ändå bedömt att de materiella resurserna gör det möjligt att genomföra utbildningen, utan att ge vidare kommentarer i denna rapport.

### **Sammanfattning**

Inspektörerna bedömer att förutsättningarna för utbildning är goda vid S:t Olof skola. Skolan bör dock inför nästkommande läsår tydliggöra teknikämnet och dess relation till andra områden.

|            |           |
|------------|-----------|
| Datum      | Ort       |
| 2006-06-20 | Stockholm |

Eva Hederström  
Gunnel Eriksson